

Samverkan mellan stadsdelsnämnder och funktionshindersråden

Om syftet med råden, deras roll och ansvar

Pia Ehnhage, funktionshindersombudsman i Stockholms stad

Det här ska jag prata om

- Varför har Stockholms stad funktionshindersråd?
- Hur är råden organiserade?
- Varför behöver vi samverka?
- Varför fungerar samverkan inte bra i vissa fall?
- Hur kan vi förbättra samverkan?

Staden är skyldig att samverka med brukarorganisationer

- Enligt FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- Enligt Sveriges nationella mål och strategi för funktionshinderspolitiken.
- Enligt LSS, SoL och HSL.

Råden är en demokratifråga

- Ingen ska exkluderas från att delta i demokratiska processer.
- Det är en mänsklig rättighet.
- Personer med funktionsnedsättning är mindre delaktiga i demokratiska processer och har inte samma möjlighet att påverka politiska beslut som andra.
- Personer med funktionsnedsättning är mindre delaktiga.
- Utestängs från olika demokratiska arenor på grund av bristande tillgänglighet, vilket leder till bristande delaktighet.
- Det uppstår funktionshinder.

Samverkan med FH-organisationerna och övriga medborgare

- Staden har reglerat den formella samverkan i totalt 27 råd för funktionshindersfrågor (FH-råd).
- Personer med funktionsnedsättning företräds genom sina organisationers representation i råden.
- Därutöver förekommer samverkansformer på verksamhetsnivå.
- Samverkansskyldighet enligt LSS, SoL och HSL tillkommer därutöver.

Funktionshindersorganisationerna

- Riksnivå, regionalt i länet och på lokal kommunnivå.
- Stockholms stads samarbetspartners är i första hand följande:
  - Förbundet för Delaktighet, Handlingskraft och Rörelsefrihet (DHR) Stockholmsavdelningen med 680 medlemmar
  - Synskadades riksförbund (SRF) Stockholms stad med 850 medlemmar
  - Handikappförbundens samarbetsorgan (HSO) i Stockholms stad, en paraplyorganisation för 31 lokala medlemsföreningar med totalt drygt 31 000 medlemmar

Stadens råd för funktionshindersfrågor

- Instruktioner för råden fastställdes 2004, reviderades 2015.
- Alla stadens nämnder och bolagsstyrelser ska ha ett råd för funktionshindersfrågor.
- De flesta nämnder och bolagsstyrelser har egna råd, några nämnder och styrelser har gemensamma råd.
- Varje råd sammanträder minst sex gånger varje år.
- Endast personer som bor i Stockholms stad kan väljas till rådet.

Vilka råd finns?

- Kommunstyrelsens råd (1)
- Stadsdelsnämndernas råd (14 råd)
- Facknämndernas råd (8 råd, 13 nämnder)
- Bolagsstyrelsernas råd (3 råd, 9 bolag)

Gemensamt uppdrag för samtliga råd

- Vara rådgivande i frågor som har funktionshindersaspekter.
- Ta initiativ till förbättringar för personer med funktionsnedsättningar i alla åldrar.

Kommunstyrelsens råd

- Kan framföra synpunkter på stadens övergripande arbete med funktionshindersfrågor.
- Kan yttra sig över förslag till policy- och styrdokument som berör personer med funktionsnedsättning.
- Stödjande funktion för de nämnd- och bolagsanknutna råden.
- Kan **inte** ersätta enskilda funktionshindersorganisationers rätt att samverka enligt SoL, LSS och HSL.

Rådets ledamöter

- Utses av kommunstyrelsen
- 8 förtroendevalda ledamöter och
- 8 ledamöter och 4 ersättare som företräder funktionshindersonsorganisationerna.
- Nomineringarna samordnas av Handikappföreningarnas samarbetsorgan i Stockholm, HSO.
- Väljs för fyra år.
- Sammanträder minst sex gånger årligen.

Nämndernas och bolagens råd

- Framföra synpunkter över ärenden som berör personer med funktionsnedsättning.
- Delta under beredningar av ärenden som berör personer med funktionsnedsättning.
- Yttra sig över tjänsteutlåtanden som berör personer med funktionsnedsättning innan beslut fattas.
- Yttra sig över förslag till policy- och styrdokument som berör personer med funktionsnedsättning.

Rådens ledamöter

- Sju ledamöter
- Nomineras av funktionshindersorganisationer och
- Utses av respektive nämnd och bolagsstyrelse.
- Träffar hela nämnden minst en gång per år och presidiet ytterligare minst en gång per år.

Vad ska nämnderna och bolagsstyrelserna göra?

- Ge administrativt stöd till rådet (sekreterare).
- Utse tjänstemän som ska vara föredragande.
- Se till att det finns ekonomiska möjligheter för rådet till utbildning och information.
- Ledamöter väljs för fyra år efter val till kommunfullmäktige.
- Skicka handlingar till ledamöterna på det medium och i den form de själva önskar.
- Rådet har möjlighet att adjungera personer till sammanträdena.

Samverkan för att förverkliga stadens funktionshinderspolitiska mål

Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2016-2011.

- Alla nämnder och bolag ska ta fram minst tre aktiviteter per mål i programmet.
- Aktiviteterna ska leda till delaktighet för personer med funktionsnedsättning inom programmets olika målområden.
- Aktiviteterna tas fram i samverkan med råden.
- Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar dock.
- Samverkan kring det kommande programmet?

Hinder för samverkan

- Flera FH-råd har saknat fulltalig representation under kortare eller längre tid vilket påverkar kvaliteten i samverkan (FO:s årsrapport 2015).
- Nämndernas/bolagsstyrelsernas arbetsformer.
- Ersättningsformer (yrkesverksam ålder).
- Risk för att hela målgruppen inte representeras (utifrån funktionsnedsättning och ålder).
- Organisationen av råden inte ändamålsenlig i förhållande till stadens organisation.
- Organisationen av råden inte ändamålsenlig i förhållande till funktionshindersorganisationernas förutsättningar.

FUB:s synpunkter

Föreningen för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna (FUB)

- LSS-frågorna behöver uppmärksammas mer i stadens FH-råd.
- Vill ha ett särskilt forum för LSS-frågor i anslutning till nämnder inom välfärdsområdet.
- FUB Klippan anser att arbetsformerna med råden är föråldrade.

Kommunstyrelsens FH-råds synpunkter

- Har framfört önskemål om att staden utreder organisation, arbetsformer och arvoderingsregler för stadens FH-råd i samråd med funktionshindersorganisationer.

HSO Stockholms synpunkter

Skrivelse till kommunstyrelsen hösten 2016.

- Föreslår en översyn av organisationen av stadens råd.
  - För en mer ändamålsenlig organisation.
  - En mer övergripande struktur – färre råd.
- Påverkar hur samverkan ska ske om rådets frågor berör flera nämnders/styrelsers ansvarsområden.
- Syfte: Ge råden bättre förutsättningar att utföra sina uppdrag.

Förslag till förbättringsåtgärder från FO

- Funktionshindersrådets organisation samt arbets- och ersättningsformer behöver utredas i samråd med funktionshindersorganisationer.
- Syftet ska vara att uppnå mer effektiva samverkansformer.

Stockholm – en stad för alla

Program för delaktighet

- Ett funktionshinderspolitiskt styrdokument för stadens nämnder och bolagsstyrelser.
- Revidering pågår!
- Under tiden fortsätter det "gamla" programmet att gälla.

Ett funktionshindersperspektiv

Så här ska stadens alla nämnder och bolagsstyrelser inrikta sitt arbete för förebygga och undanröja funktionshinder:

1. Med universell utformning göra rätt från början
2. Identifiera och åtgärda brister i efterhand
3. Individuella stöd och lösningar ska stärka delaktigheten och kompensera brister i tillgänglighet
4. Förbud mot diskriminering – ska motverkas i alla sammanhang.

Stadens vision 2040 om ett Stockholm för alla

- Ett Stockholm som håller samman
- Ett klimatsmart Stockholm
- Ett ekonomiskt hållbart Stockholm
- Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Arbetet med ett funktionshindersperspektiv i verksamheten kräver samverkan med råden

- För att skapa full delaktighet i samhällslivet och jämlikhet i levnadsvillkor ska stadens nämnder och bolagsstyrelser identifiera, förebygga och undanröja hindren.
- Funktionshindersråden har en viktig roll att fylla
  - Rådgivande ”expertroll” utifrån kunskaper och erfarenheter
  - Hjälpa nämnder och bolagsstyrelser att synliggöra funktionshindersaspekterna inom stadens verksamhetsområden.

Hinder för delaktighet måste undanröjas

- Råden kan öka delaktigheten i demokratin.
- Blir ett verktyg för att undanröja funktionshinder i stadens demokratiska processer.
- Ger möjlighet till insyn och inflytande i de beslut som fattas.
- Kan bidra kunskaper och erfarenheter - ”expertroll”.
- Utformningen av arbetet i råden har betydelse.

Kan arbetsformerna utvecklas?

- Hur säkerställer stadens verksamheter att funktionshindersaspekter synliggörs i andra sammanhang?
- Vilka blir konsekvenserna om vi inte gör det?
- Sociala hållbarhetskommisionens arbete.
- Översiktsplanering.
- Medborgardialoger och andra liknande organiserade forum för att skapa delaktighet och inflytande i beslutsprocesser.

Ny funktionshindersombudsman i Stockholms stad den 1 sep 2016

Kontaktuppgifter:

Pia Ehnage

Stadsledningskontoret

Kansliet för mänskliga
rättigheter

pia.ehnage@stockholm.se